tribut Jane Austen

Ofèlia Carbonell
Música i escriptora
@offxelia

Per què llegim? Suposo que no t'ho preguntes, llegeixes. Igual que menges, o que respires. Sents unes pessigolles, una gana, digues-li desig, sigui quin sigui, que t'empeny a llegir. Per avorriment? Curiositat? Ves a saber. És un vici après. Potser t'hi vas trobar a l'escola, amb les lectures obligades, o imitant els pares i allò que veies a casa. No recordo quan vaig començar ni per què ho vaig fer, però recordo aquella set que no acabava, que em feia carregar llibrers i llibres a tot arreu i amagar una llanterna sota el coixí per seguir llegint quan tothom dormís. Ara, això no és una oda a la lectura. La meva relació amb els llibres ha estat més que complicada.

Aquell fil invisible que m'estirava cap al fons de les pàgines de qualsevol novel·la, amb els anys, es va anar tornant més insistent, addictiu. Jo, que sempre havia llegit per fugir a mons llunyans, cap al final de l'adolescència vaig descobrir el perill de posar paraules als teus mals. En comptes de fugir, aleshores em rebolcava en el meu fang. Una relació complicada, vaja. Per un motiu o un altre, vaig acabar absorbida només per obres que ressonessin amb el meu malestar, el repetissin i el fessin gran. Allò que havia estat el goig de tantes tardes s'havia convertit en una espiral que retroalimentava la meva part més tòxica, afirmada per una corrua d'autors i títols que tampoc en tenen cap culpa, però que s'haurien de tractar amb compte. Ho admeto, el primer instint que vaig tenir va ser tallar-ho en sec, deixar de llegir. Per sort, però, vaig trobar un remei molt més efectiu que això. Al final, vaig reconciliar-me amb la lectura gràcies a una vella coneguda: Jane Austen.

Històricament, Austen s'ha fet passar per una autora discreta. Les seves novel·les no són complicades, i ens plantegen un principi, conflicte i desenllaç que gairebé sempre passa pel *deus ex machina*. Però l'estructura i l'estil no són pas

diferents de molts altres autors de la història de la literatura. Va ser poc reconeguda, segurament, per ser dona i escriure sobre el seu món des de la perspectiva de les dones. Des de l'esfera d'allò privat. Les festes, les trobades per prendre el te i les converses passejant pel camp. Mentre autors de la mateixa època exploraven conflictes com l'home contra la natura, entre altres neures romàntiques, Austen escrivia històries d'amor amb final de conte de fades. Vaja, així ho veien alguns. Però el que feia realment, Austen, amb novelles com *Orgull i Prejudici*, era fer un retrat social del moment, posant paraules a la situació política de les dones que, a la majoria d'escrits de l'època, no podien ser més que part del decorat. Austen parla de les relacions i de l'amor, però sobretot parla de la situació de la dona en la societat. Quan ens explica la història de les germanes Bennet, Austen no només fa costumisme, sinó que teixeix una aventura de superació econòmica i social. Quan les dones només podien prosperar i sobreviure a través del matrimoni, l'amor esdevé el codi per fer-ne èpica i, bé, novel·la.

La manera d'escriure de Jane Austen té un punt de reconfortant. En la seva observació hi ha una mena de distància que em recorda a la saviesa d'una cosina gran. Austen explica el conflicte sense menystenir-lo, però no el fa desesperat, com si no volgués espantar les seves protagonistes. La ironia que sovint impregna la seva narració em recorda a l'amiga que treu ferro a la situació per mostrar-te que tu també pots ser forta. En Austen, l'humor i l'absurd utilitzats per tractar el dia a dia de la burgesia rural són formes de reclamar el control sobre una situació que, com a dona de l'època, et supera, i de tant en tant m'agrada recordar que avui és un dels recursos narratius que més abunden en la meva generació, ja sigui per escriure o per fer mems. Austen sempre ha estat universal.

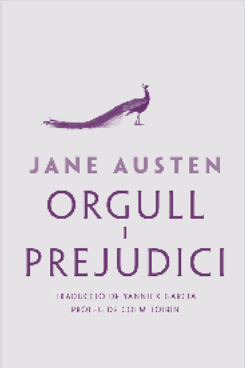

Orgull i perjudici
Jane Austen
Bernat Metge
Barcelona, 2021

Jane Austen (1775-1817) va néixer al si d'una família de la burgesia rural d'Anglaterra. El seu recorregut vital transcorre en aquest entorn social i és el que retrata en les seves obres. Les seves novel·les han esdevinguts clàssics universals i han arribat als nostres dies. Les seves adaptacions televisives i cinematogràfiques han estat nombroses, esdevenint part de l'univers cultural del món occidental. ■